

Propuneri pentru îmbunătățirea fișei „Situția fondului” de la organizațiile socialiste și celelalte organizații

CRISTINA DINU

În conformitate cu legislația arhivistică în vigoare Direcția Generală a Arhivelor Statului întocmește evidența centralizată a fondurilor și colecțiilor aflate în depozitele Arhivelor Statului precum și a celor păstrate de organizațiile socialiste și celelalte organizații.

În acest scop pentru fiecare fond sau colecție de la Arhivele Statului se completează o fișă denumită „Situția fondului” care în prezent, nu este prevăzută pentru organizațiile socialiste.

Cerințele muncii de îndrumare și control, de pregătire și preluare a fondurilor și colecțiilor de documente de la organizațiile socialiste și de la celelalte organizații, într-un cuvânt evidența care ajută la stabilirea categoriilor de documente cu valoare istorică și documentară și la o judicioasă planificare a preluărilor de documente, precum și experiența dobândită până în prezent au condus la concluzia că acest instrument de evidență, fișa „Situția fondului” poate fi adaptat și aplicat în alcătuirea evidenței organizațiilor socialiste.

Analizând formularul existent pentru Arhivele Statului apreciem că datele cu privire la identificarea fondului trebuie menționate și în cazul fondurilor de la organizațiile socialiste și celelalte organizații.

Aceste elemente se referă la: ultima denumire a creatorului de fond, cu alte cuvinte denumirea organizației în momentul completării fișei. Dacă creatorul fondului a avut de-a lungul existenței sale mai multe denumiri, după ultima denumire, se vor înscrie toate denumirile începând cu cea mai veche. Spre exemplu:

- Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România;
- Societatea Compozitorilor Români;
- Societatea Compozitorilor din Republica Populară Română;
- Societatea Compozitorilor și Muzicologilor din Republica Socialistă România.

Fiecare denumire se scrie pe un alt rând, menționându-se într-o altă rubrică sediul (adresa exactă — localitatea, strada, numărul) organizației în perioada cită purtat denumirea respectivă. După cum este cunoscut, la organizațiile socialiste se păstrează fonduri închise și fonduri deschise. În cazul fondurilor închise toate elementele se scriu cu cerneală, având pe primul rând ultima denumire a organizației iar pe rândul doi cea mai veche denumire. În continuare se vor menționa și celelalte denumiri. Pentru fondurile deschise, ultima denumire se scrie cu creionul, pe primul rând. În cazul în care creatorul de fond își schimbă denumirea, noua denumire se trece cu creionul pe primul rând, iar cea înlocuită se adaugă cu cerneală după celelalte denumiri. Dacă creatorul de fond își încetează activitatea, ultima denumire scrisă pe primul rând în creion, se trece în corneală. Considerăm necesar ca denumirea creatorului de fond, respectiv denumirea organizațiilor socialiste și a celorlalte organizații trebuie scrisă în clar și nu cu inițiale sau prescurtări. Astfel, se va trece Asociația Artiștilor Fotografi și nu A.A.F., sau Consiliul Culturii și Educației Socialiste, nu C.C.E.S. ș.a. Avem în vedere procesul complex de continuă perfecționare a vieții economico-sociale caracteristic societății noastre socialiste în cadrul căruia am fost și sîntem martori la o serie de reorganizări și, totodată, la schimbarea denumirii organizațiilor socialiste.

În situația în care organizația creatorului de fond a avut denumirea într-o altă limbă decît româna, se trece traducerea în limba română, iar în paranteză denumirea în limba respectivă. Și aici considerăm că este necesar să fie trecută titulatura completă, fără prescurtări.

Într-o altă coloană se vor înscrie anii extremi ai denumirilor organizației creatoare a fondului, iar separat se va menționa limba în care sînt scrise documentele. Atunci cînd documentele sînt scrise numai în limba română, rubrica nu se va completa.

Se pune întrebarea cine completează această fișă? Întrucât personalul de la organizațiile socialiste și celelalte organizații care se ocupă cu munca de arhivă, în marea majoritate a cazurilor îndeplinește și alte atribuții de serviciu, apreciem că îi este greu să realizeze un asemenea instrument de evidență, la care se adaugă faptul că fișa presupune cunoașterea istoricului organizației, ne exprimăm opinia că această activitate poate să fie realizată de arhiviștii care sprijină, îndrumă și controlează munca de arhivă în conformitate cu legislația arhivistică actuală. Sototim că această sarcină revine cu atât mai mult arhiviștilor de la Arhivele Statului avind în vedere perspectiva preluării fondurilor închise la Arhivele Statului. În acest scop, fișa „Situația fondului” urmează să devină un instrument de informare necesar pentru completarea și ținerea la zi a evidenței la Arhivele Statului. Așadar, opinăm ca datele din fișă să fie completate de către arhivistul ce răspunde direct în activitatea sa de organizația respectivă, pe baza studierii legilor, decretelor, regulamentelor de organizare și funcționare a organizației, precum și a documentelor create în activitatea acesteia.

Dar, dacă am afirmat că fișa „Situația fondului” trebuie să devină un instrument de lucru util Arhivelor Statului se ridică problema în cele exemplare să fie completată pentru același fond. Sîntem de părere că ar fi bine să existe două exemplare: unul să se păstreze la organizație și unul la Arhivele Statului, în dosarul organizației. În cazul în care o organizație are în depozitele sale două, trei sau chiar mai multe fonduri se vor completa cele două exemplare pentru fiecare fond existent din care un exemplar la Arhivele Statului. Exemplu: Consiliul Culturii și Educației Socialiste deține șase fonduri, deci se vor întocmi șase fișe „Situația fondului” în două exemplare, din care unul rămîne la organizație iar celălalt la Direcția Generală a Arhivelor Statului. Astfel vom putea avea oricînd o imagine asupra documentelor care se păstrează la o organizație socialistă sau la celelalte organizații, indiferent de nivelul ei.

În ceea ce privește celelalte rubrici ale fișei „Situația fondului” existentă pentru fondurile și colecțiile din depozitele Arhivelor Statului și datele pe care le implică în cazul completării pentru organizațiile socialiste considerăm că nu sînt toate necesare întrucît se referă în deosebi la starea de conservare a documentelor.

Propunem a fi realizată fișa privind situația documentelor de la organizațiile socialiste prin indicarea următoarelor elemente:

A. Existenta documentelor.
B. Stadiul de ordonare, inventariere, selecționare și de pregătire pentru preluare la Arhivele Statului.

A. Existenta să cuprindă:

- Anul calendaristic pentru care se întocmește situația documentelor;
- Existenta la 1 ianuarie: anii extremi ai documentelor și m.l. poliță raft;
- Documentele preluate pînă la 31 decembrie: anii extremi, m.l. poliță raft.
- Documentele ieșite pînă la 31 decembrie: anii extremi, m.l. poliță raft.
- Totalul documentelor la 31 decembrie: anii extremi, m.l. poliță raft.

Prin documente ieșite pînă la 31 decembrie — trebuie să înțelegem potrivit art. 12 din Decretul 472/1971, republicat, documentele selecționate și înlăturate ca nefolositoare, documentele găsite deteriorate total fără putință de recondiționare, sau care s-a constatat că lipsesc, sau au fost depuse definitiv la altă arhivă.

Se va indica, totodată, cantitatea totală de documente ieșită din depozit, inclusiv cele eliminate în urma selecționării și care reprezintă de fapt cantitatea de documente existentă la 31 decembrie a anului pentru care se întocmește situația.

Din experiența activității de îndrumare și control la organizațiile socialiste, plecînd de la multitudinea și diversitatea situațiilor existente, propunem ca partea referitoare la „Stadiul de ordonare, inventariere și pregătire pentru preluare la Arhivele Statului” să cuprindă următoarele rubrici: — documente ordonate; anii extremi, m.l. poliță raft; — documente inventariate: anii extremi, m.l. poliță raft; — documente neinventariate: anii extremi, m.l. poliță raft; — documente la care s-a efectuat selecționarea: anii extremi, m.l. poliță raft eliminați. Datele în această rubrică se vor înscrie numai după eliminarea din fond a unităților arhivistice, și numai după întocmirea proceselor verbale de selecționare, de către organizația socialistă și numai după aprobarea lor de către Comisia centrală de selecționare sau comisiile de selecționare de la filialele județene ale Arhivelor Statului.

Cantitatea în kg se va menționa pe baza actului încheiat cu organele care au primit arhiva.

— documentele pregătite pentru preluare la Arhivele Statului : anii extremi, m.l. poliță raft ; u.a.

Fără a avea pretenția că am rezolvat toate problemele pe care le ridică întocmirea unei fișe „Situția fondului”, prin opiniile exprimate am încercat să adaptăm această fișă la necesitățile imediate și de perspectivă ale muncii arhivistice, în așa fel încât aceasta să servească la planificarea activității de îndrumare și control, întocmirea prognozelor de preluare a documentelor de către Arhivele Statului, organizării activităților comisiilor de selecționare din cadrul organizațiilor, la stabilirea raportului între documentele permanente și cele cu caracter temporar, precum și organizării activității de constituire a arhivei curente la nivelul compartimentelor și întocmirii inventarelor pe termene de păstrare etc.